

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	366
Land:	Libanon
Kilde:	Migrationsverket
Titel:	Kompletteringar till Landrapport Libanon: Identitet (Lifos 22437) och noteringar angående aktuella förhållanden i palestinska läger mm.
Udgivet:	1. juni 2010
Optaget på baggrundsmaterialet:	31. august 2011

Kompletteringar till *Landrapport Libanon: Identitet* (Lifos 22437) och noteringar angående aktuella förhållanden i palestinska läger mm

Promemorian är inte uttömmande i något hänseende utan måste vägas mot annan information på aktuella teman. Den har sammanställts av Landinformationsenheten efter ett kortare besök i Libanon i maj 2010 och återspeglar inte nödvändigtvis Migrationsverkets officiella inställning i alla delar.

Innehåll

Med hänvisning till Lifos 22437:

1. Allmänt – folkbokföring och identitetshandlingar	2
a. Folkbokföring	2
b. ID-kort	2
c. Pass	2
2. Statslösa	2
a. Statslösa kurder	2
b. Beduiner	3
c. Palestinier	3
3. Noteringar om aktuella förhållanden i palestinska läger i Libanon	
a. Allmänt	4
b. Popular Committees	4
c. Libanesiska myndigheter	5
d. Fatah al-Islam: Myndigheters behandling mm	5
Källor	7
Möten i Beirut 6-7 maj 2010	7
Övrigt	7

1. Allmänt - folkbokföring och identitetshandlingar

a. Folkbokföring

Det finns ännu inget centralt folkbokföringsregister/-system i Libanon.¹

b. ID-kort

Det är i princip ett krav att bära ID-kort i Libanon. Redan som ungdom måste man identifiera sig för att erhålla vård, skola och vidareutbildning. Pass kan inte erhållas/utfärdas utan uppvisande av ID-kort.²

c. Pass

Det finns ingen fastställd tidsplan för när biometriska pass ska börja utfärdas. Det kommer inte att ske under 2010.³

2. Statslösa

a. Statslösa kurder

Antalet icke-medborgare i Libanon med kurdisk etnicitet är idag förhållandevis få i och med att de flesta inom den kategorin erhöll medborgarskap genom dekret år 1994, och vissa fortsatt därefter erhållit medborgarskap genom äktenskap med libanesiska medborgare.⁴ Enligt uppgift finns dock ”fickor” av statslösa kvar efter 1994, bland såväl kurder som beduiner (totalt 50 000 personer enligt vissa bedömare [mycket osäker siffra]), medan ett antal av dem som ”naturaliserades” 1994 fortfarande vägras tillträde till vissa offentliga tjänster och t.ex. advokatsamfundet, med hänvisning till att en översyn över 1994 års beslut fortfarande pågår.⁵

De som fortfarande är statslösa kan grovt sett delas in i två kategorier: Personer ”med ospecificerat medborgarskap (*jinziet gheir mouaiene*)/med medborgarskap under utredning (à l’étude/*qaid ad-dars*)” eller som ”registrerade/dokumentlösa” (*maktoumeen*).⁶

Personer med *qaid ad-dars*, som utgör den största subgruppen bland de statslösa kurderna i Libanon, finns registrerade som legalt bosatta i Libanon i ett särskilt register hos Sûreté Générale (SG). De har möjlighet att få identitetskort och resedokument/*laissez-passer*, normalt giltiga i 1-3 år, utfärdade – efter individuell prövning i varje enskilt fall. Om faderskap kan dokumenteras, kan barn till person med *qaid ad-dars*-status registreras hos

¹ Sûreté Générale (SG) (100506).

² Ibid.

³ Ibid.

⁴ Ibid.

⁵ Frontiers Center (100506).

⁶ SG (Op.cit.); Frontiers Center (Op.cit.).

SG, både i Libanon och via libanesisk utlandsmyndighet. Enligt uppgift från SG, är förfalskningar av ID-kort för statslösa utbredd medan RD och LP håller högre kvalitet och därmed är svårare att förfalska.⁷

Ett osäkert antal⁸ kurder i Libanon är s.k. dokumentlösa, *maktoumeen*, då de av olika skäl gått miste om möjligheten att registrera sig under de begränsade tidsintervaller det varit möjligt för dem. De har inga formella rättigheter såsom tillgång till offentlig utbildning och sjukvård. Efter bekräftelse från en lokal *mukhtar* om identitet och bosättning i visst område, kan SG utfärda körkort för en *maktoum* och RD giltigt för utresa ur Libanon, dock utan garanti för retur.⁹

b. Beduiner

SG redovisar inga exakta uppgifter om antalet beduiner/statslösa beduiner i Libanon. Beduiner uppges dock ha möjlighet att ansöka om uppehållstillstånd och identitetshandlingar mm, varpå de även kan erhålla andra rättigheter.¹⁰ Enligt andra [obekräftade] uppgifter finns c:a 20-30 000 beduiner främst i norra Libanon och i Bekaadalen, varav ett icke obetydligt antal ej registrerat medborgarskap hos libanesiska myndigheter. Generellt torde de även kunna ansöka om och erhålla medborgarskap om de vänder sig till libanesisk domstol och betalar viss avgift. Behandlingen av en sådan ansökan kan dock ta många år i och med svårigheter att bevisa statslöshet och rätt till medborgarskap i Libanon, varför det kan bli kostsamt och många beduiner inte anser sig kunna tillvarata sina rättigheter. Vid fråga om arrestering av en ”papperslös” beduin, utan reglerad vistelse och medborgarskap i Libanon, betraktas denne ipso facto som illegal migrant. För att kunna släppas ur förvar alternativt fängelse efter avtjänat straff måste personen i fråga också först klareras genom SG/GSO.¹¹

c. Palestinier (j.fr./se vidare Lifos 22437)

Vissa tidigare statslösa palestinier erhöll medborgerlig status i samband med nämnda dekret 1994. Många av dessa är shiiter (dock inte alla) ursprungligen härrörande från de s.k. ”sju byarna” (egentligen många fler) i gränstrakterna mellan södra Libanon och dagens Israel (bl.a. dagens israeliska Qiryat Shmona).¹²

Både palestinska flyktingar registrerade hos UNRWA och palestinier registrerade hos DAPR men inte hos UNRWA (s.k. ”icke-registrerade”) erhåller ID-kort (”blue cards”), utfärdade av DAPR. Dessa två kategorier har också möjlighet att få libanesiska resedokument utfärdade/SG.

Även s.k. ”non-ID-refugees” har återigen, sedan mars 2010, börjat få ID-kort utfärdade, dock av SG, som administrerar registret över dessa personer.

⁷ SG (100506).

⁸ ”Mycket få” enligt SG (Op.cit.), 1000-1500 enligt U.S. Department of State (100311).

⁹ SG (Op.cit.).

¹⁰ Ibid.

¹¹ Frontiers Center (100506).

¹² Palestinsk sociolog (100506).

Dessa ID-kort är enligt uppgift gula till färgen och har normalt en giltighetstid om 1 år, med möjlighet till/krav på förlängning hos SG. De kan endast nyttjas för uppvisande av identitet/rörelse inom Libanons gränser. "Non-ID-refugees" kan ej få libanesiska RD.¹³

3. Noteringar om aktuella förhållanden i palestinska läger i Libanon

a. Allmänt

De statslösa palestinierna i Libanon bedöms fortfarande utgöra en av de sammantaget mest utsatta grupperna bland s.k. Palestinaflyktingar i UNRWA:s mandatområde.¹⁴ Detta dels i och med att de (i egenskap av "utlänningar" från land/område där libaneser saknar möjlighet att arbeta = reciprocitetsprincipen) fortfarande utesluts från en stor del av den libanesiska arbetsmarknaden och i praktiken inte kan förvärva egendom (i och med att sådant ev. förvärv inte kan registreras hos libanesiska myndigheter), dels i och med ett komplext och instabilt säkerhetsläge i vissa av de palestinska lägren i landet – inte minst i det största/folktätaste, Ein el-Hilweh. Mot denna bakgrund är också fattigdomen mer utbredd bland palestinier i Libanon än bland palestinier i grannländerna, möjligen med undantag för dem med hemvist i Gaza.¹⁵

b. Popular Committees

Styrelseskicket i palestinska läger i Libanon är idag i princip detsamma som efter Kairoavtalet (1970), i korthet innebärande att palestinska s.k. Popular Committees (PC) kontrollerar lägren (och samråder med UNRWA i sociala frågor i och med att UNRWA står för vård, omsorg och utbildning mm), medan libanesiska myndigheter i princip håller sig utanför. Förhållandena inom och mellan olika PC är dock avsevärt mer komplicerade idag, med fler aktörer och ibland två parallella PC vars centrala aktörer/fraktioner inte sällan prioriterar den egna maktställningen framför ansvar för invånarna.¹⁶

Hand i hand kan man fortfarande se en tendens av minskad palestinsk nationalism till förmån för islamism. Detta till trots (och i t.ex. Ein el-Hilweh, vid sidan av Hamas samt islamistledare som Sheikh Jamal Khattab) är dock det sekulära al-Fatah fortfarande den viktigaste maktfaktorn i palestinska läger i Libanon.¹⁷ PLO:s/al-Fatahs dåvarande andreman i Ein el-Hilweh, Fatfat, gjorde försök att etablera kontroll/ordning bl.a. genom fördjupad dialog även med tämligen extremistiska islamister i lägret, men blev mördad 2009. Kan hända att hans ansträngningar ansågs ha gått för långt och dessutom uppfattades alltför mycket som försök att positionera sig. Det är ännu oklart om förövaren kom ur islamistlägret eller de egna leden.

¹³ SG (100506) ; UNRWA Beirut Field Office (100506).

¹⁴ Gaza/Västbanken, Jordanien, Libanon och Syrien.

¹⁵ UNRWA Beirut Field Office (Op.cit.); palestinsk sociolog (100506).

¹⁶ UNRWA Beirut Field Office (Op.cit.).

¹⁷ Palestinsk sociolog (Op.cit.).

Sultan Abu al-Aynen är än/återigen idag al-Fatahs starke man i Libanon, visserligen med tydligaste maktbas i Rashidiye och Said. ¹⁸

Avseende rättsskipning upplevs PC-systemet ofta vagt och svåröverskådligt, även för invånarna själva, och brott tenderar att, om alls, beivras ad hoc. ¹⁹ PC har svag trovärdighet idag. Egentligen inte heller någon organiserad struktur i många av de palestinska lägren. Utöver begränsade försök som görs av al-Fatah, saknas ambitioner hos de flesta fraktioner att utöva någon form av polisiär funktion. ²⁰ Arrestor finns och ärenden av allvarligare natur kan överföras till libanesiska myndigheter via sambandsmän. I praktiken rör det sig då visserligen om mord och/eller andra allvarliga ärenden med bäring på Libanons säkerhet. ²¹ Ingen annan grupp än al-Fatah har kontroll och dominans på agendan, inte ens Hamas trots det uttryckliga stödet från Hizbollah. Utmaningarna partiet står inför i Gaza avskräcker. ²²

c. Libanesiska myndigheter

Som framgått, kan ärenden överföras via PC till libanesiska myndigheter, men då vanligen inte till polisen utan till armén. Libanesiska säkerhetsstyrkor/arméns syfte med det samarbete man har med palestinska PC är i huvudsak att se till så att inte instabilitet i läger spiller över till det libanesiska samhället. Man har dock fortfarande ingen ambition att utöva aktiv kontroll över säkerheten i lägren eller att i övrigt bistå invånarna. Palestinier har annars i princip samma möjlighet som libaneser att inge polisanmälan till libanesisk polis (utanför läger), men brott som begåtts eller förväntas begås inne i ett palestinskt läger kan i princip inte utredas av libanesisk polis i och med att polisen inte kan eller vill gå in. De libanesiska agenter som rör sig i palestinska läger har ett renodlat uppdrag att inhämta information om saker relaterade till nationens säkerhet. Vidare ligger det som regel alltför mycket i vågskålen för den genomsnittlige enskilde palestinieren – historiskt och faktiskt – för att våga/vilja vända sig till libanesiska myndigheter för hjälp/skydd; det är i praktiken uteslutet i många fall. I tillägg kan noteras att den libanesiska polisen i hög grad är ineffektiv även vid fråga om brott begångna av och mot libanesiska medborgare. Sammantaget återstår för palestinier därför endast att lösa sina problem internt, genom att vända sig till PC och/eller förhandla med involverade parter i lägret, inom ramen för ett, i varierande grad, godtyckligt system. ²³

d. Fatah al-Islam: Myndigheters behandling mm

I princip alla s.k. salafistgrupper i palestinska läger i Libanon utgörs till absoluta majoriteter av palestinier. Fatah al-Islam, med inslag av libanesiska och utländska medborgare, står ut som undantaget. ²⁴ Bland de få Fatah al-

¹⁸ International Crisis Group (ICG) (100507).

¹⁹ UNRWA Beirut Field Office (100506).

²⁰ ICG (Op.cit).

²¹ UNRWA Beirut Field Office (Op.cit.).

²² ICG (Op.cit).

²³ Ibid.

²⁴ Ibid. Extremistgruppen Fatah al-Islam gjorde sig känd för omvärlden i samband med kriget mot libanesiska armén i och kring det palestinska flyktinglägret Nahr el-Bared,

Islamaktivister som fortfarande är på fri fot i Libanon finns ett trettiotal medlemmar som vistas i det Usbath al-Ansardominerade området Ta'amir i Ein el-Hilweh. Usbath al-Ansar har hittills vägrat att lämna ut dem till Libanesiska myndigheter med hänvisning till ärendets känsliga natur.²⁵ Det rör sig i de fallen i första hand om palestinier.

Mer än hundra individer som anklagas för verksamhet för/samröre med Fatah al-Islam hålls fängslade av libanesiska myndigheter, de flesta sedan 2007. Inga rättsprocesser har startat och många uppges, enligt uppgifter från familjemedlemmar, ha utsatts för inhuman behandling i samband med utredningar. Bland dessa fångar kan finnas oskyldiga – inte minst bland de minderåriga, som dessutom sitter frihetsberövade tillsammans med vuxna interner. I säkerhetsapparatusens ögon är det illegitimt att tala om dessa individers rättigheter så länge det kan finnas information med bäring på rikets säkerhet att ”dra ur dem”. Det förefaller även finnas en tendens till ointresse från journalisters sida att rapportera om behandlingen av dessa fångar i och med att de stämplats som terrorister. Den begränsade information som finns att tillgå handlar i princip uteslutande om anhöriga som protesterar. Det kan dock med stor säkerhet sägas att alla fångar anklagade för aktivitet för Fatah al-Islam behandlas illa av libanesiska myndigheter. Skulle de, av palestinsk härkomst, som vistas ”under beskydd” av Usbath el-Ansar i Ein el-Hilweh arresteras/lämnas ut, skulle de sannolikt utsättas för ännu hårdare behandling än övriga. Inte ens Hamas skulle våga lämna ut dem till libanesiska myndigheter. Även de Fatah al-Islamfångar som på sikt ev. kan komma att gå fria efter ev. rättegång, kommer med säkerhet att hållas under uppsikt på överskådlig tid.²⁶ Enligt uppgift har inte ens Internationella rödakorskommittén (ICRC) tillträde till alla arresterade/fängslade i sammanhanget. Sammantaget kan konstateras att personer med koppling till Fatah al-Islam som anträffas i Libanon eller återvänder från annat land till Libanon löper en påtaglig risk att utsättas för inhuman behandling. Bedömningen avser även andra kategorier av personer som anses ha begått säkerhetsbrott och/eller utgör hot mot rikets säkerhet.²⁷

Noteras bör att det saknas indikationer på att förekomsten av tortyr inom den libanesiska militära säkerhetsapparatusens utredningsavdelningar skulle ha minskat efter att Syrien drog sig tillbaka från Libanon 2005. Efter kriget mellan Fatah al-Islam och den libanesiska armén i Nahr el-Bared 2007 synes förhållandena snarare ha förvärrats.²⁸

Tripoli 20 maj till 2 september 2007, vilket krävde 498 människoliv och producerade 30-40 000 IDP. Nahr el-Bared står under (långsam) rekonstruktion (UNRWA Beirut Field Office; palestinsk sociolog, 100506).

²⁵ SG (100506).

²⁶ ICG (100507).

²⁷ UNRWA Beirut Field Office (100506).

²⁸ ICG (Op.cit).

Källor

Möten i Beirut 6-7 maj 2010

Frontiers Center, Beirut (100506).

International Crisis Group, Beirut (100507).

Palestinsk sociolog, Beirut (f.d. RSO vid UNRWA Project Management Unit for Reconstruction of Nahr el-Bared Camp) (100506).

La Sécurité Générale (Sûreté Générale, SG), HQ Beirut (100506).

United Nations Relief and Works Agency For Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), Beirut Field Office (100506).

Övrigt

U.S. Department of State (100311), *2009 Country Reports on Human Rights Practices - Lebanon*:

<http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2009/nea/136073.htm>.